

821

Informace o pojišťování vývozních úvěrových rizik

předkládaná Exportní garanční a pojišťovací společností, a. s. (dále jen EGAP)
Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

Informace zachycuje vyhodnocení činnosti společnosti za období leden – prosinec 2008
a její členění odpovídá požadavkům zákona č. 58/1995 Sb., v platném znění.

Obsah:

A. Základní údaje o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.

B. Úvod – souhrnné výsledky EGAP za rok 2008

C. Pojišťování se státní podporou

D. Komerční úvěrové pojištění – činnost dceřiné společnosti

E. Pojištění malých a středních podniků

F. Likvidace pojistných událostí a vymáhání pohledávek

G. Fondy a rezervy na pojišťování se státní podporou

H. Pojistná angažovanost a využití pojistné kapacity v rok 2008

I. Výsledky hospodaření společnosti v rok 2008

J. Využívání členství v mezinárodních organizacích

A. Základní údaje o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.

EGAP je akciovou společností plně vlastněnou státem, jehož akcionářská práva vykonávají ústřední orgány státní správy České republiky. Základní kapitál společnosti představuje v současnosti částku 1 300 mil. Kč. Součástí základního kapitálu EGAP je 500 mil. Kč jako majetková účast EGAP v České exportní bance, a. s. (ČEB), což je v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů.

Rozložení hlasovacích práv mezi ústřední orgány státní správy, zastupující stát jako jediného akcionáře EGAP je následující:

Ministerstvo financí	520 hlasů
Ministerstvo průmyslu a obchodu	468 hlasů
Ministerstvo zemědělství	156 hlasů
Ministerstvo zahraničních věcí	156 hlasů

Složení představenstva a dozorčí rady společnosti, platné k 31. 12. 2008 a jejich aktuální složení k 31. 3. 2009, jsou uvedeny v přílohách této Informace.

B. Úvod – souhrnné výsledky EGAP v roce 2008

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP) je státní úvěrovou pojišťovnou, která od roku 1992 poskytuje podnikatelské veřejnosti služby pojistné ochrany proti rizikům nezaplacení vývozních úvěrů ze strany zahraničních kupujících, resp. dlužníků. Od samého počátku existence společnosti se její činnost dělila na dvě základní oblasti, a to pojištění se státní podporou a dále komerční pojištění krátkodobých pohledávek, které bylo od 1. října 2005 vyčleněno do dceřiné společnosti.

Státní podpora je využívána pro pojištění takových rizik, která nejsou přijímána k pojištění komerčními pojišťovnami, a to především z důvodů délky, složitosti a nedostatečné kapacity pro jednotlivá rizika. Potenciál EGAP taková rizika přijímat je tvořen především zárukou státu za závazky společnosti, která je projevem spoluodpovědnosti státu podílet se rozpočtovým zdroji na vytváření zvláštních fondů EGAP ke krytí pojistné angažovanosti z takto pojištěných úvěrů. Stát tak prakticky ručí za dostatečnou solventnost společnosti. EGAP nicméně obdržel vklady ze státního rozpočtu do svých zvláštních fondů pouze v počátečních letech své činnosti v návaznosti na růst pojistné angažovanosti, přičemž v důsledku dobrého hospodaření společnosti nemusely být prostředky vložené v minulosti ze státního rozpočtu dosud nikdy čerpány a EGAP hradí veškeré svoje závazky vůči klientům i provozní výdaje ze svých výnosů, při dodržení zákonem stanovených pravidel obezřetného podnikání.

Od roku 2001 již EGAP pokrýval veškeré nové objemy pojištěných úvěrů ze svých zdrojů a nevytvářel žádné nároky na státní rozpočet, což je v souladu s mezinárodními pravidly pro státní podporu exportu. Přes vysoký meziroční nárůst pojištěného objemu počínaje rokem 2005 (včetně roku 2008, který přes nižší objem než v předchozím roce patří k zatím druhému neúspěšnějšímu v dosavadní historii), EGAP bude i v dalších letech pokrývat všechny svoje potřeby z vlastních zdrojů, a tudíž bez nároků na zdroje státního rozpočtu.

B.1. Rekapitulace výsledků za rok 2008

- **Za uplynulých téměř 17 let své činnosti EGAP souhrnně v obou oblastech pojištění dosud pojistil (spolu s výsledky již téměř tříleté činnosti dceřiné společnosti KÚP) 1,2 biliónu Kč vývozních úvěrů, bankovních záruk a investic českých právnických osob v zahraničí. V rámci samotného pojištění se státní podporou EGAP za celé období své činnosti, tj. od června 1992 do konce roku 2008, pojistil vývozní úvěry, záruky a investice v celkové hodnotě 354 mld. Kč.**
- **Objem pojištění v roce 2008 přesáhl 43 mld. Kč a přes nižší objem vůči rekordnímu roku 2007 (o cca 7 mld. Kč), představují i tak druhý nejúspěšnější rok v dosavadní historii, a to v podmínkách horšící se situace v mezinárodním obchodě a pokračujícího poklesu poptávky na zahraničních trzích. Podnikatelský záměr EGAP na rok 2008 již vycházel z předpokladu, že se turbulence na finančních a kapitálových trzích a finanční ztráty některých velkých bank protrvávajíjících jako jeden z následků americké hypoteční krize, projeví ve zhoršování likvidity trhů a tedy dostupnosti (zejména dlouhodobých finančních) zdrojů a povedou k poklesu poptávky zahraničních odběratelů. Oddalování nové kontraktace a uvedené snižování poptávky pak následně negativně ovlivňovaly (a dosud dále ovlivňují) možnosti i rozhodování samotných českých vývozců, z nichž řada naráží na kapacitní omezení včetně nedostatku pracovních sil. Nicméně z tohoto důvodu jinak očekávaný nižší objem pojištění přesto dosáhl objemu, kterým se řadí na**

druhé místo v dosavadní historii společnosti a podařilo se tak překročit i hodnoty, předpokládané podnikatelským záměrem z počátku roku 2008.

- Na uvedeném celoročním objemu pojištění 43 mld. Kč se v roce 2008 ze zhruba dvou pětín podílelo pojištění odběratelských úvěrů, do nichž se soustředila i většina nejrozsáhlejších obchodních případů. Téměř čtvrtinového podílu dosáhlo pojištění investic českých právnických osob v zahraničí a úvěrů na financování investic, jedna pětina připadla na pojištění úvěrů na výrobu pro vývoz (předexportní financování). Teritoriálně největší objem pojištěných vývozních úvěrů v roce 2008 směřoval, tak jako už v předchozích dvou letech, do Ruska (celkem 49 %); spolu s ostatními zeměmi SNS se pak sumárně jednalo již o cca 61 %, což odráží pokračující poptávku po vývozech a jejich pojištění v celé této oblasti. Úvěrové **pojištění EGAP má pro vývozce mnohdy i významný multiplikační efekt**, neboť často je pojišťována pouze část hodnoty projektu, což ale umožní úspěšnou realizaci celého projektu. Výsledkem je, že celková hodnota obchodních kontraktů, které bylo možno realizovat díky pojištění se státní podporou prostřednictvím EGAP, byla v roce 2008 více než dvojnásobná vůči hodnotě uzavřených pojistek; **celková hodnota pojištěním podpořených kontraktů dosáhla za celý rok 2008 úhrnné výše cca 71 mld. Kč.**
- V průběhu roku 2008 **EGAP vyplatil 298 mil. Kč pojistných plnění**, z nichž naprostá většina připadala na pokračující výplaty pojistných plnění z pojistných událostí z předchozích let. Současně EGAP **ve stejném období naproti tomu vymohl pohledávky ve výši 579 mil. Kč**, což je zatím zdaleka nejlepší výsledek v této oblasti. Hlavní podíl na této částce mělo úspěšné ukončení zhruba sedm let trvajícího vymáhání pohledávky z velké pojistné události (Plynofikace Kamčatky), kde se podařilo vymoci celou dlužnou pohledávku, včetně penalizačních úroků a soudních výloh.
- **Celková výše pojistné angažovanosti u pojištění se státní podporou byla k 31. 12. 2008 plně kryta stávajícími pojistnými fondy a rezervami společnosti.**
- **Komerční pojištění** poskytoval EGAP od samého počátku své činnosti v roce 1992 čistě na komerční bázi se zajištěním na mezinárodních zajišťovacích trzích; do dceřiné společnosti (KÚP), která zahájila svou činnost 1. října 2005, byl tudíž vyčleněn pouze majetek vytvořený v minulosti z komerčních činností EGAP. V průběhu celého roku 2008 pojistila dceřiná společnost KÚP úvěry v hodnotě 127 mld. Kč.
- V roce 2008 EGAP zaznamenal **účetní zisk ve výši 625 mil. Kč.**

B.2. Nové pojistné produkty

V zájmu udržení a případného zvýšení úrovně vývozu přijal EGAP v roce 2008 řadu opatření umožňujících nejen přijímat k pojištění nová rizika, ale také administrativně zjednodušovat a zlevňovat již dříve nabízené druhy pojištění. Nová opatření přinesou prospěch jak velkým finálním vývozcům, tak i malým a středním podnikům, z nichž řada má potenciál a odhodlání samostatně vyvážet. Zásadním dočasným opatřením ke zvýšení účinnosti úvěrového pojištění je **zvýšení pojistného krytí u všech typů pojištění vývozních úvěrů z dosavadních 95% na 99%.** (Výjimkou je pojištění vývozních dodavatelských úvěrů, kde došlo ke zvýšení pojistného krytí z 90% na 95% a investic –

z 95% na 100%). Zvýšení pojistného krytí významně snižuje rizikovost vývozu a snižuje náklady vývozců a jejich financujících bank na zajištění spoluúčasti. Zvýšení pojistného krytí platí do konce roku 2009 s tím, že následně bude posouzena efektivita tohoto opatření a rozhodnuto o dalším postupu.

Pro rozšíření vývozních možností a komfortu českých vývozců EGAP přistoupil k **modifikaci některých stávajících pojistných produktů**. Jedná se především o:

- Zvláštní variantu **pojištění vývozního odběratelského úvěru spláceného formou projektového financování**, kdy zahraniční kupující za úvěr neručí svým majetkem a jako jediný zdroj splácení slouží příjmy z prodeje produkce nové výrobní kapacity postavené z exportního úvěru. Projektové financování je vhodné zejména pro velké investiční akce; na základě specifických mezinárodních pravidel pro tento typ úvěrů lze částečně "změkčit" podmínky splácení a povzbudit tak poptávku po takových projektech.
- **Pojištění úvěru na financování zahraniční investice pro potřeby developerů obchodních a bytových projektů v zahraničí**. Vychází ze skutečnosti, že cash-flow i návratnost úvěrů jsou v těchto případech obvykle rychlejší a tomu odpovídají i výhodnější podmínky pojištění. Jednou ze základních podmínek je, že developer má při zahájení výstavby smluvně zajištěného kupce alespoň na polovinu objektu.

Nové pojistné produkty:

- **Pojištění prospekce zahraničních trhů** je novým pojistným produktem jehož účelem je zahájení, případně zvýšení vývozu zboží a služeb do jedné či více zemí. Tento typ pojištění je určen především pro **malé a střední podniky**. Kryje riziko finanční ztráty v důsledku úplného nebo částečného neúspěchu prospekce. O pojištění může požádat vývozce, který vyrábí zboží či poskytuje služby, pro něž bude prospekci provádět, po dobu nejméně dvou let.
- **Pojištění bankovního úvěru na financování komerční aplikace výsledků vědy a výzkumu pro následný vývoz**, například formou patentů a licencí. Míra nejistoty a rizika spojeného s financováním je v takovém případě vyšší než obvykle, přesto je EGAP připraven tato rizika krýt v zájmu podpory výroby a vývozu zboží s vysokou mírou přidané hodnoty.
- **Probíhala příprava produktu, určeného k podpoře malých vývozců s vývozem do 2 mil. EUR ročně**, který umožní a zrychlí přístup dalších malých a středních podniků k finančním zdrojům k realizaci jejich vývozních kontraktů; v současnosti však stále probíhá notifikace.

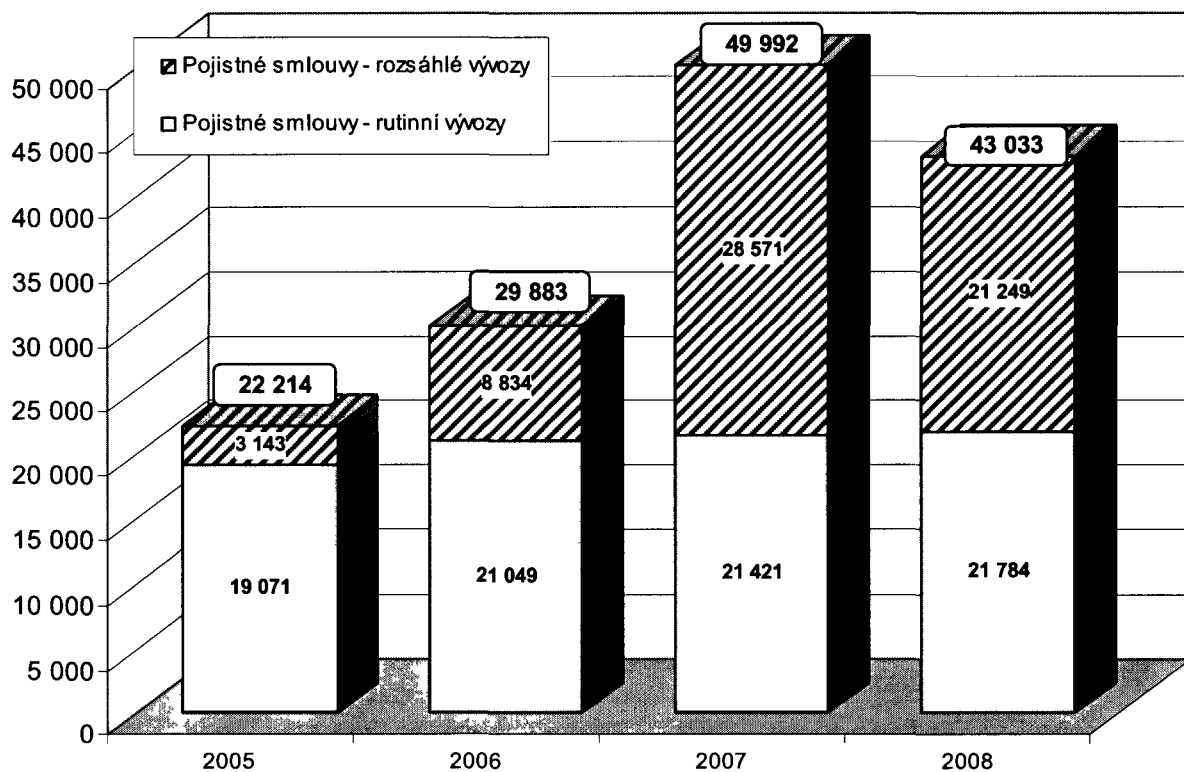
C. Pojišťování se státní podporou

Pojišťování se státní podporou (dříve „teritoriální rizika“, resp. „vývozní úvěrová rizika“) je definováno v § 1 písmeno a) *zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou*, v platném znění a je realizováno se zárukou státu za závazky EGAP.

C.1. Souhrnné výsledky pojišťování se státní podporou roce 2008

Graf č. 1

Vývoj celkového objemu pojištění se státní podporou (v mil. Kč):

Poznámka: hodnoty v grafu představují nominální pojistnou hodnotu pojistných smluv nově uzavřených v průběhu příslušného běžného roku; rozsáhlé vývozy označují obchodní případy s pojistnou hodnotou na 1 mld. Kč..

V průběhu roku 2008 bylo uzavřeno celkem **286 nových pojistných smluv s celkovou pojistnou hodnotou** mírně překračující **43 mld. Kč**. Z uvedeného výsledku připadalo 21,2 mld. Kč (tj. cca 49,4 %) na rozsáhlé, dlouhodobě připravované obchodní případy českých exportérů (většinou nad 1 mld. Kč). **Předepsané pojistné** dosáhlo v tomto období výše cca **905 mil. Kč**.

Hodnota obchodních kontraktů, které bylo možno realizovat díky pojištění prostřednictvím EGAP, dosáhla za celý rok 2008 úhrnné výše cca **71 mld. Kč**.

Jak už bylo uvedeno a jak vyplývá i z grafu č. 1, na výsledku dosaženém v roce 2008 se ze zhruba jedné poloviny podílelo několik mimořádně rozsáhlých obchodních případů. Jde o z předchozích dvou let pokračující dokončování a finalizaci řady projektů připravovaných po dobu několika let. Vliv (počtem a objemem) těchto rozsáhlých případů na celkové výsledky společnosti je však do značné míry proměnlivý a tudíž ne vždy opakovatelný. Obecně z dosavadních zkušeností platí, že se jedná jakousi oscilační křivku období realizace dlouhodobě připravovaných rozsáhlých kontraktů střídaných obdobími jejich příprav a naplněných zase naopak pojišťováním jen spíše menších (rutinních) obchodních případů, které, byť je jich větší počet, celkový výsledek již tak výrazně neovlivní. Strukturu, stejně jako obecnou poptávku po pojištění pro české exportéry pak dále ovlivňu-

je především celková situace na zahraničních trzích, kterou charakterizuje především nedostatek finančních zdrojů a následný a celkový pokles poptávky se strany zahraničních odběratelů ve většině regionů.

C.1.1. Struktura poskytovaných typů pojištění se státní podporou

- **Pojištění vývozních odběratelských úvěrů (typ D)**

V roce 2008 dále pokračoval již v předchozích dvou letech nastartovaný trend pokračujícího výrazného oživení pojištění vývozních odběratelských úvěrů, který podpořila a ovlivnila realizace zmiňovaných mimořádně rozsáhlých obchodních případů, soustředěných v převážné míře právě do tohoto typu pojištění (cca 52,6 % jejich celkového objemu). Celkem bylo v roce 2008 uzavřeno 71 nových smluv na pojištění bankovních odběratelských úvěrů v hodnotě 17,4 mld. Kč. Tento produkt tak pokrývá cca 40 % celkového objemu všech nových pojistných smluv. Více jak dvě třetiny (69 %) takto pojištěných odběratelských úvěrů směřovalo do Ruska, další větší pak do Tuniska, Běloruska a na Ukrajinu.

- **Pojištění investic do zahraničí (typ I) a úvěrů na investice (typ If)**

Udrží se pokračující zájem o **pojištění investic do zahraničí** (s více než 17% podílem na celkovém objemu pojištění), s pro vývozce ještě atraktivnější možností **pojištění úvěru na investice (typ „If“)**, nově zavedeného v roce 2007. Celkem se tyto dva spolu související produkty podílely téměř 23 % na nově uzavřených pojistných smlouvách v roce 2008.

- **Pojištění úvěrů na předexportní financování výrob pro vývoz (typ F)**

Významný multiplikační efekt je dosahován u **pojištění úvěrů na předexportní financování výroby pro vývoz (typ F)**, kde EGAP kryje riziko dobrého výkonu českého exportéra, a kde bylo v průběhu roku 2008 uzavřeno 37 nových pojistných smluv, které se na celkovém objemu pojištění se podílely téměř 21 %. Oproti minulosti, kdy se jednalo se spíše o menší obchodní případy, podařilo se uzavřít několik smluv na kontrakty patřící do kategorie rozsáhlých obchodních případů.

Jako součást podpory malých a středních podniků se postupně prosazuje pojišťování **předexportních úvěrů pro malé a střední podniky**, které cestou podstatného zjednodušení a sjednocení procesů analytických rozborů prováděných bankami a pojišťovnou usnadňuje přístup malých a středních podniků k úvěrovému financování vývozu. Toto pojištění sice zatím není objemově významné (v roce 2008 byly takto sjednáno 5 pojistných smluv v celkovém objemu cca 139 mil. Kč, což je však zároveň rozsah, překračující téměř o polovinu celoroční výsledek roku 2007), ale do budoucna se dá předpokládat masovější zájem o tento speciální produkt. Některé banky již s EGAP podepsaly rámcové dohody o spolupráci v této oblasti, s dalšími bankami EGAP o využití těchto produktů pro malé a střední podniky jedná.

- **Pojištění bankovních záruk (typ Z)**

Podobně jako v případě předexportního financování, kryje riziko řádného výkonu českých exportérů i **pojištění bankovních záruk**, které mj. umožňuje účast českých vývozců v tendrech, kde jsou vyžadovány záruky za nabídku, předplatbu (akontaci) nebo za řádné splnění kontraktu, což se týká i teritorií, která v minulosti nebyla doménou českých exportérů. V roce 2008 bylo uzavřeno 92 spíše menších pojistných smluv směřujících do celkem 33 zemí a se svým objemem 3 274 mil. Kč se

podílely cca 7,6 % na celkovém ročním výsledku. Význam tohoto typu pojištění posiluje skutečnost, že celkový objem pojištěných záruk má výrazný multiplikační efekt, umožňující vývozcům realizovat mnohanásobně větší obchodní případy než je hodnota jednotlivé záruky, neboť záruky představují pouze malou část hodnoty podpořeného kontraktu (cca 3 až 25 % hodnoty vývozu podle typu a kombinace použitých záruk).

- **Ostatní (pojištění úvěrů typu B, Bf, C, Cf, V)**

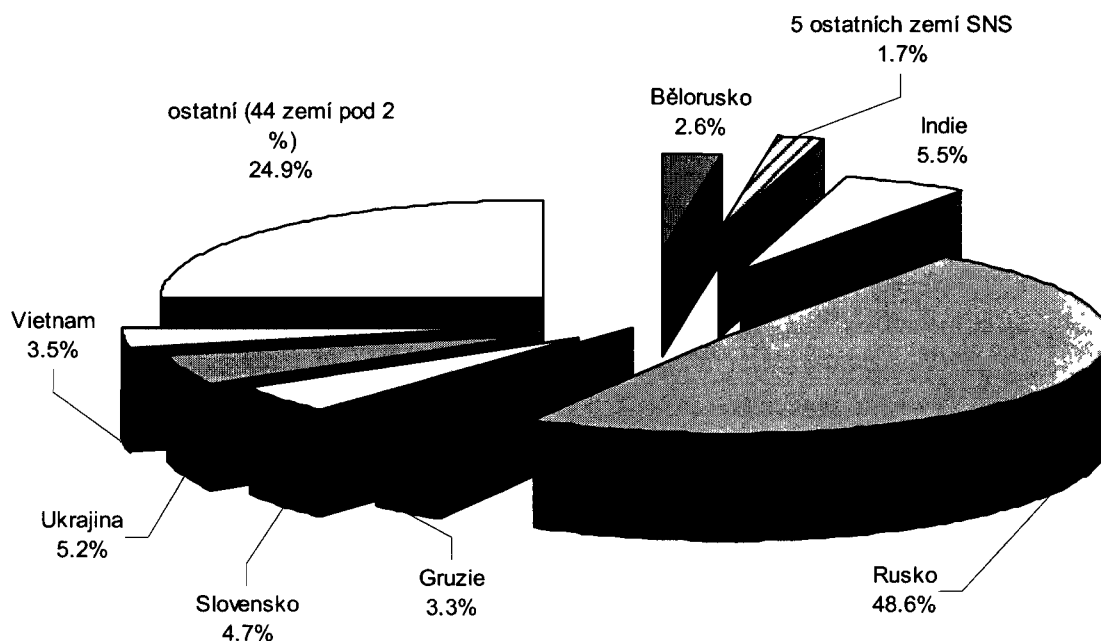
Ostatní nabízené typy pojištění (tj. pojištění krátkodobých i středně- a dlouhodobých dodavatelských úvěrů, pojištění akreditivu, pojištění výrobního rizika) byly v roce 2008 spíše malého rozsahu a na celkovém ročním výsledku se podílely necelými 8,5 %.

C.1.2. Teritoriální struktura pojištění v roce 2008

V roce 2008 směřovaly pojištěné úvěry, záruky a investice do celkem 56 zemí, z toho cca 72 % do 7 zemí a zatímco spíše menší případy s objemem pod 2 % celkového objemu byly rozloženy do dalších 49 zemí.

Graf č. 2

Struktura úvěrů a investic pojištěných se státní podporou podle jednotlivých zemí (1.1. – 31.12. 2008):

V roce 2008 směřovaly pojištěné úvěry, záruky a investice do celkem 56 zemí, z toho cca 72 % do 7 zemí a zatímco spíše menší případy s objemem pod 2 % celkového objemu byly rozloženy do dalších 49 zemí. Největší podíl pojištění – téměř polovina - připadl v roce 2008 na Rusko (cca 48,6 %

souhrnného objemu), kam byly pojištěny úvěry především na vývoz zařízení pro sklářský průmysl, různé stroje a technologická zařízení pro nejrůznější průmyslová odvětví, energetická zařízení a další. **Ostatní země SNS** se v téže době na celkovém objemu pojištění podílely cca 12,8 % (včetně Ruska pak 61,4 % celkového objemu).

Pojištění dalších rozsáhlých obchodních případů směřovalo dále **do Indie, Tuniska, USA a na Slovensko**; naopak velkých objemů **do Běloruska, Vietnamu a na Ukrajinu** se podařilo docílit kumulací pojištění spíše menších vývozních úvěrů. Většina spíše menších obchodních případů pak směřovala do dalších 44 zemí, které se na celkovém objemu podílely přibližně z jedné čtvrtiny. **Za celou dobu činnosti společnosti, tj. od roku 1992, EGAP pojišťoval se státní podporou úvěry do celkem 100 zemí celého světa.**

C.1.3. Komoditní struktura pojištěných vývozních úvěrů, bankovních záruk a investic českých právnických osob v zahraničí

V **komoditní struktuře** nově pojištěných úvěrů a investic se státní podporou **převažovala v roce 2008 stejně jako v předchozích letech skupina 7 SITC – Stroje a přepravní zařízení**, jejíž podíl činil 87,2 % (v předchozím roce to bylo 85,6 %). Téměř polovinu (48,6 %) této skupiny tvořily dodávky strojů a technologických zařízení, dodávky energetických zařízení 27,4 % a zbytek (24 %) připadal na pojištění dodávek dopravních prostředků. Ve srovnání s rokem 2007 zůstala struktura uvnitř této dominantní skupiny víceméně stejná. Z ostatních komoditních skupin byly v roce 2007 nejčastěji pojišťovány úvěry a záruky související s dodávkami různých výrobků (výrobků ze dřeva a z pryže, kovových odlitků, dodávky technologií a stavebních činností), léčiv, farmaceutických výrobků a vědeckých přístrojů (skupiny 5, 6 a 8 SITC).

D. Komerční úvěrové pojištění – činnost dceřiné společnosti (KÚP)

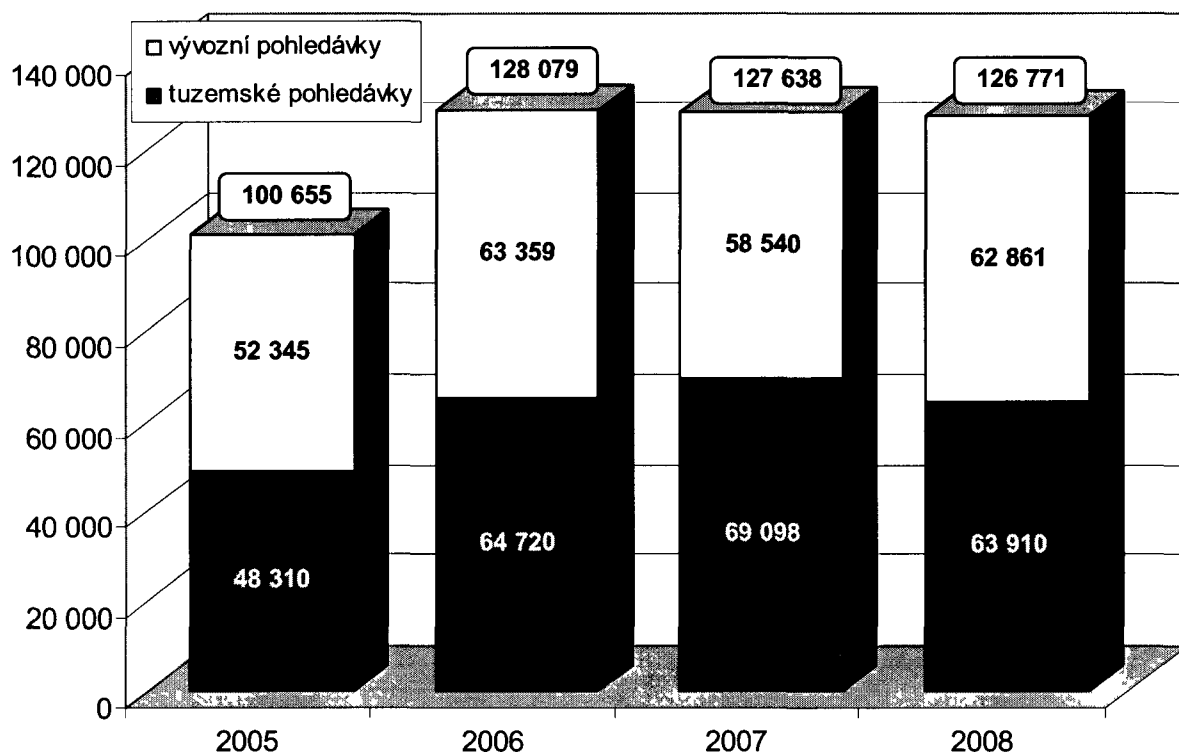
Významnou složku činnosti EGAP představovalo až do roku 2005 i **komerční pojištění**, sloužící vývozcům vyvážejícím na úvěr se splatností kratší než dva roky do zemí s odpovídajícím zákonodárstvím, které umožňuje účinné vymáhání pohledávek na základě fungujících zákonů o konkursu a vyrovnání. Tento typ pojištění je podporován zajišťovacími smlouvami s předními západoevropskými zajišťovateli a **EGAP jej provozoval bez jakékoli angažovanosti státního rozpočtu České republiky**. V říjnu 2005 bylo komerční pojištění vyčleněno do dceřiné společnosti Komerční úvěrová společnost EGAP, a. s. (dále jen KÚP), která jej od té doby provozuje zcela samostatně. Dnem 11. října 2007 byl převzetím 66% balíku akcií a převedením uvedené prodejní částky na účet EGAP byl formálně ukončen proces vstupu konsorcia belgické úvěrové pojišťovny Ducroire - Delcredere SA, N.V. a italské úvěrové pojišťovny SACE BT SpA do KÚP jako spolumajitele a strategického partnera EGAP.

V **komerčním pojištění** byly v průběhu roku 2008 pojištěny pohledávky v celkové hodnotě **127 mld. Kč**. Předepsané pojistné dosáhlo za stejné období hodnoty 222 mil. Kč. V objemu pojištěných pohledávek jen velmi mírně převažovaly v roce 2008 **tuzemské pohledávky** (63,9 mld. Kč; 50,4 %) oproti **vývozním pohledávkám** (62,9 mld. Kč 49,6 %). Celkem bylo uzavřeno 239 nových rámcových pojistných smluv, celkový počet platných pojistných smluv (tzv. pojistný kmen) za vý-

vozní i tuzemské pojištění činil k 31. 12. 2008 celkem 1 119 smluv. Vývoj komerčního pojištění ilustruje následující graf:

Graf č. 3

Objem komerčního pojištění (v mil. Kč) :

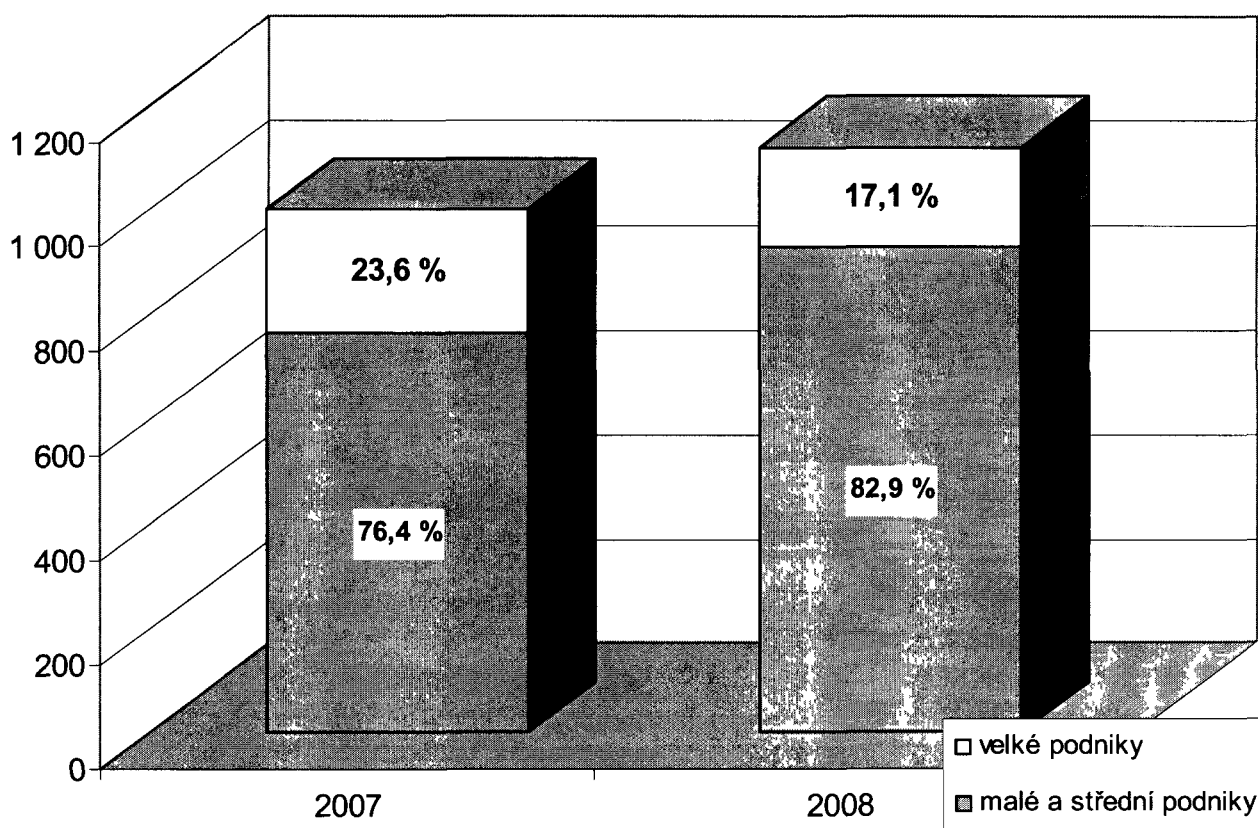
E. Pojištění malých a středních podniků

Pojišťování vývozu malých a středních podniků soustředoval EGAP již od počátků své činnosti především do oblasti komerčního pojištění. Důvodem je struktura výroby těchto podniků, kde převažuje spotřební zboží, materiály, polotovary a součástky, pro které je charakteristické využívání krátkodobých úvěrů. **V současné době (tj. od 1. října 2005) je tato forma podpory realizována především prostřednictvím vyčleněné dceřiné společnosti Komerční úvěrové pojišťovna EGAP, a. s. (bližší v předchozí části D); z tohoto důvodu uvádíme její výsledky v pojišťování malých a středních podniků i v roce 2008.**

Z celkového počtu společností pojištěných Komerční úvěrovou pojišťovnou EGAP, a. s. (KÚP) v roce 2008 tvořily malé a střední podniky celkem 82,9 % (v roce 2007 to bylo 76,4 %). Na celkovém objemu pojištěných pohledávek se za stejné období jejich podíl oproti roku 2007 zvýšil na cca 20,1 % (17,7 % v roce 2007). Současnou spoluprací Komerční úvěrové pojišťovny EGAP, a. s. s malými a středními vývozci usnadňuje pružný systém pojistných produktů „GA“ umožňující krýt krátkodobá rizika tuzemských a vývozních pohledávek proti komerčním a teritoriálním rizikům, a to při zjednodušené proceduře schvalování tohoto pojištění.

Pro v následujícím grafu uvedené rozlišení bylo použito kritérium používané v ČR od 1. 1. 2000, které odpovídá metodice EU.

Struktura komerčně pojištěných podniků podle jejich velikosti v roce 2007 a 2008:

(podle metodiky EU (počet podniků; váha v %))

V rámci pojištění se státní podporou poskytuje EGAP již třetím rokem pojištění úvěrů na předexportní financování výroby pro vývoz pro malé a střední podniky, které zjednodušením a sjednocením procesů analytických rozborů prováděných bankami a pojišťovnou usnadňují přístup malých a středních podniků k úvěrovému financování vývozu. Tyto umožňují harmonizovat a tím výrazně zjednodušit a zkrátit procedury schvalování takových úvěrů a pojistek pro malé klienty. O uvedenou formu spolupráce projevily zájem i další banky. V roce 2008 tak bylo sjednáno 5 pojistných smluv v celkovém objemu cca 139 mil. Kč, s postupným oslovováním potenciálních klientů bude ve spolupráci s bankami o tento produkt stále větší zájem.

Hlavním příspěvkem EGAP k podpoře malých a středních podniků prostřednictvím pojištění se státní podporou je příprava nového pojistného produktu s označením B-MSP pro pojištění krátkodobých vývozních pohledávek malých a středních podnikatelů. Nový pojistný produkt je připravován v souladu se zákonem č. 23/2006 Sb., jímž byl novelizován zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, který umožnil EGAP poskytovat pojištění vývozních úvěrů malých a středních podnikatelů se státní podporou. To umožňuje i změna pravidel v rámci EU – konkrétně Sdělení č. 325 C 2005 Evropské komise, které vstoupilo v účinnost od 1. ledna 2006, a podle něhož je možno poskytovat pojištění vývozních úvěrů se státní podporou pro vývozní úvěry sjednávaných malými a středními podnikateli (dle platné definice MSP), jejichž roční objem vývozu nepřekročí hodnotu 2 mil. EUR. Zavedení tohoto produktu nicméně podléhá souhlasu Evropské komise (podmínkou je schválení Generálním ředitelstvím pro hospodářskou soutěž při Evropské komisi), s níž EGAP za podpory MPO a Stálé mise ČR při EU jedná.

Nový produkt pro malé a střední podnikatele (s ročním vývozem do 2 mil EUR) je obsahově i věcně zjednodušenou variantou dosavadního pojistného produktu pro krátkodobé vývozní dodavatelské úvěry. Základním smyslem zavádění nového pojišťovacího produktu se státní podporou je oslovit co nejširší spektrum především malých podniků, pro které jsou stávající typy pojištění příliš komplikované a relativně drahé. Dalším, neméně významným efektem nového produktu je také rozšířit znalosti malých a středních podnikatelů jak pečovat o své pohledávky. EGAP hodlá tento nový pojišťovací produkt nabízet s využitím sítě regionálních exportních manažerů Hospodářské komory a agentury CzechTrade, na jejíž vybudování se EGAP podílel. S nabídkou na prodej a distribuci nového produktu EGAP oslovil všechny komerční úvěrové pojišťovny působící na českém trhu, které by pro EGAP mohly vykonávat roli zprostředkovatele (tj. KÚP EGAP, Euler Hermes Čescob a Atradius). Euler Hermes Čescob a Atradius nicméně spolupráci odmítly. K zavedení produktu je nezbytný souhlas Evropské komise, o který EGAP požádal v lednu 2007, EK zatím stále nerozhodla.

F. Likvidace pojistných událostí a vymáhání pohledávek

V průběhu roku 2008 EGAP vyplatil celkem 298 mil. Kč pojistných plnění z celkem 8 pojistných událostí, která vesměs představovala pokračující výplaty z velkých pojistných plnění z předchozích let. Za stejné období se EGAP podařilo vymoci pohledávky v souhrnné výši 579 mil. Kč, což je zatím historicky největší objem za celou dobu existence EGAP. Současně se v průběhu roku podařilo zabránit škodám v souhrnné výši cca 29 mil. Kč.

V komerčním pojištění vyplatila v průběhu roku 2008 Komerční úvěrová pojišťovna EGAP, a. s. pojistná plnění ve výši 126 mil. Kč z celkem 156 pojistných událostí.

G. Fondy a rezervy na pojišťování se státní podporou

Pro pojištění vývozních úvěrových rizik definovaných zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění, byla ve státním rozpočtu na rok 2008 stanovena pojistná kapacita 120 mld. Kč. Vzhledem ke skutečnosti, že již v roce 2007 se předpokládaná výše pojistných fondů a rezerv k 31. 12. 2008 ukazovala jako dostatečná pro krytí pojistné angažovanosti, nebyla ve státním rozpočtu dotace na jejich doplnění v roce 2008 vůbec stanovena.

Celková výše fondů a rezerv dosáhla k 31. 12. 2008 hodnoty 12 854 mil. Kč; tato částka plně kryla k tomuto datu dosaženou pojistnou angažovanost, takže EGAP ji může ve vyhlášce MF č. 278/1998 Sb. stanoveném poměru (minimálně 9,5 %) plně pokrýt, a to včetně zvýšeného poměru krytí (35 %) u případů zvláštního národohospodářského významu. Vývoj pojistných fondů a rezerv v uplynulých letech vyjadřují následující tabulky.

Tabulka č. 1

a) Přírůstky zdrojů na krytí pojistné angažovanosti na pojištění se státní podporou v jednotlivých letech:

(v mil. Kč)	Rok 1992-2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Kumulovaně k 31.12. 2008
Zdroje na krytí p. angažovanosti pojištění se státní podporou	9 863	-10	698	-186	1 060	1 609	12 854
Z toho: roční vklad ze st. rozpočtu	4 923	0	0	0	0	0	4 923
tvorba z vlastních zdrojů	4 760	-10	698	-246	1 060	1 609	7 871
převod fondu na krytí ko- merčních rizik *)	x	x	x	60*)	0	0	60

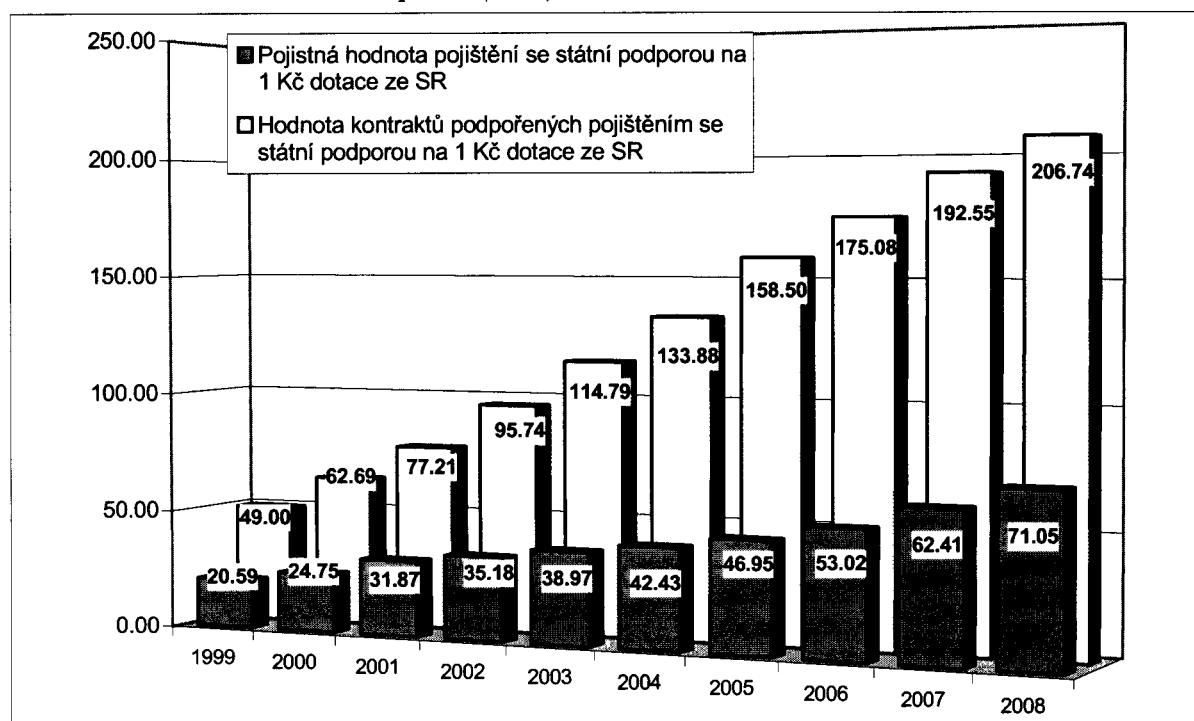
*) Vklad, který EGAP obdržel v roce 1992 ze státního rozpočtu na krytí komerčních rizik. Po vyčlenění komerčního pojištění do KUP jsou tyto prostředky zahrnovány do celkových fondů ke krytí pojistné angažovanosti.

b) Stavby zdrojů na krytí pojistné angažovanosti na pojištění se státní podporou (kumulativně):

(v mil. Kč)	k 31. 12. 2003	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007	k 31. 12. 2008
Celkový stav zdrojů (fondů a rezerv) na krytí pojistné angažovanosti	9 683	9 673	10 371	10 185	11 245	12 854
Stav fondů na krytí pojištění se státní podporou celkem	5 151	5 669	6 238	6 494	7 137	7 917
z toho:						
- vklady ze státního rozpočtu	4 923	4 923	4 923	4 983	4 983	4 983
- tvorba z vlastních zdrojů	228	746	1 315	1 511	2 154	2 934
Stav technických rezerv na krytí pojištění se státní podporou celkem	4 532	4 004	4 133	3 691	4 108	4 937
z toho:						
- rezerva na pojistná plnění	2 185	1 808	2 243	1 445	1 127	1 718
- rezerva na nezasloužené pojistné	2 237	2 029	1 822	2 191	2 929	3 148
- rezerva na pojistné slevy	104	112	60	51	45	53
- vyrovnávací rezerva	6	55	8	4	7	18

Za uplynulých 16 let své činnosti získal EGAP formou vkladů ze státního rozpočtu do svých pojistných fondů na krytí pojištění se státní podporou celkem 4 983 mil. Kč, což znamená, že **každá ko-
runa rozpočtových vkladů již umožnila pojistit 71,05 Kč vývozního úvěru**. Vývoj uvedeného pomě-
ru ilustruje graf č. 5. S ohledem na skutečnost, že celková hodnota pojištěním podpořených vývozních
kontraktů je vždy vyšší než vlastní pojištěná hodnota (u dlouhodobých úvěrů kryje EGAP maximálně
85 % hodnoty kontraktu, pojištěné záruky představují pouze 3 až 25 % hodnoty kontraktu), se multipli-
kační efekt využití rozpočtových zdrojů na podporu exportu prostřednictvím EGAP ještě dále zvyšuje
(ke 31. 12. 2008 tak připadalo na 1 Kč z rozpočtových zdrojů celkem téměř 206,80 Kč pojištěním se státní
podporou umožněných obchodních kontraktů). Vývoj uvedených poměrů ilustruje následující graf.

Pojistná hodnota a hodnota kontraktů podpořených pojištěním se státní podporou na 1 Kč vkladů ze státního rozpočtu (v Kč):

H. Pojistná angažovanost a využití pojistné kapacity v pojištění se státní podporou k 31. 12. 2008

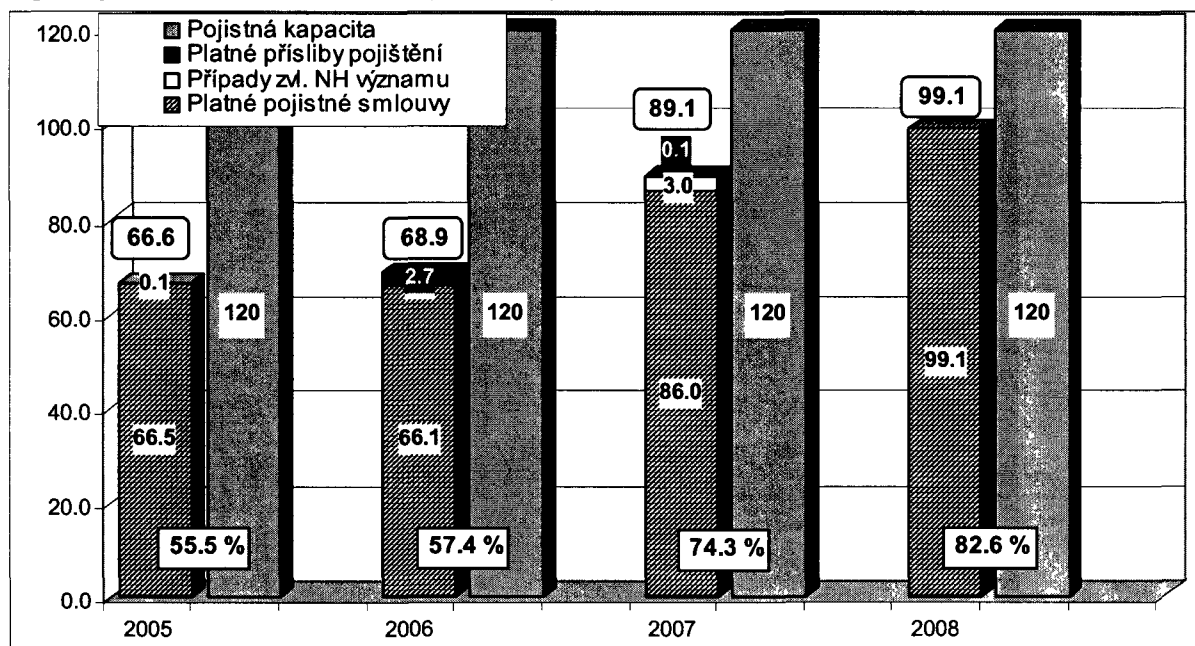
Ukazatel pojistná angažovanost je definován v souladu s § 2 písm. s) zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění. Pojistná angažovanost představuje „*souhrn hodnot pojištěných vývozních úvěrových rizik z uzavřených pojistných smluv (v nominální výši včetně úroků a smluvních poplatků) a ze zajišťovací činnosti, snížený o hodnotu rizik, která již zanikla, a hodnot smluv o příslibu pojištění ve výši 50 % jejich nominální hodnoty*“.

Celková pojistná angažovanost dosáhla k 31. 12. 2008 výše 99,1 mld. Kč. Pojistná kapacita (120 mld. Kč) tak byla využita na cca 82,6 %. Velké objemy pojištění v roce 2008, které navazují na kumulaci rozsáhlých a dlouhodobých obchodních případů v letech 2006 – 2007 výrazně vyšší hladinu pojistné angažovanosti (do roku 2006 se pohybovala na úrovni do 70 mld. Kč), se dále podílely na jejím dalším nárůstu, přičemž její úroveň se bude, právě pro velkou váhu dlouhodobých pojistek, promítat ještě i do dalších let. Konkrétně tedy kumulace velkých a dlouhodobých obchodních případů z let 2006 – 2008 plně převážila vliv menších a často i kratších rutinních případů a obchodní případy, jejichž pokles bude trvat řadu roků, tak budou udržovat její hodnotu na vyšší úrovni, než tomu bylo v předchozích letech. Tento vývoj a porovnání s předchozími roky ilustruje i níže uvedený graf č. 6. S ohledem na pokračující uvedený trend pojišťování velkých obchodních případů EGAP již v roce 2008 při přípravě podkladů pro státní rozpočet na rok 2009 avizoval návrh na zvýšení pojistné kapacity EGAP na 150 mld. Kč, přičemž toto navýšení samo nikterak nenárokuje doplňování fondů EGAP pro krytí pojistné

angažovanosti ze státního rozpočtu. S tímto požadavkem vyjádřili svůj souhlas i ministr financí a ministr průmyslu a obchodu a uvedený návrh byl pro státní rozpočet na rok 2009 již schválen.

Graf č. 6

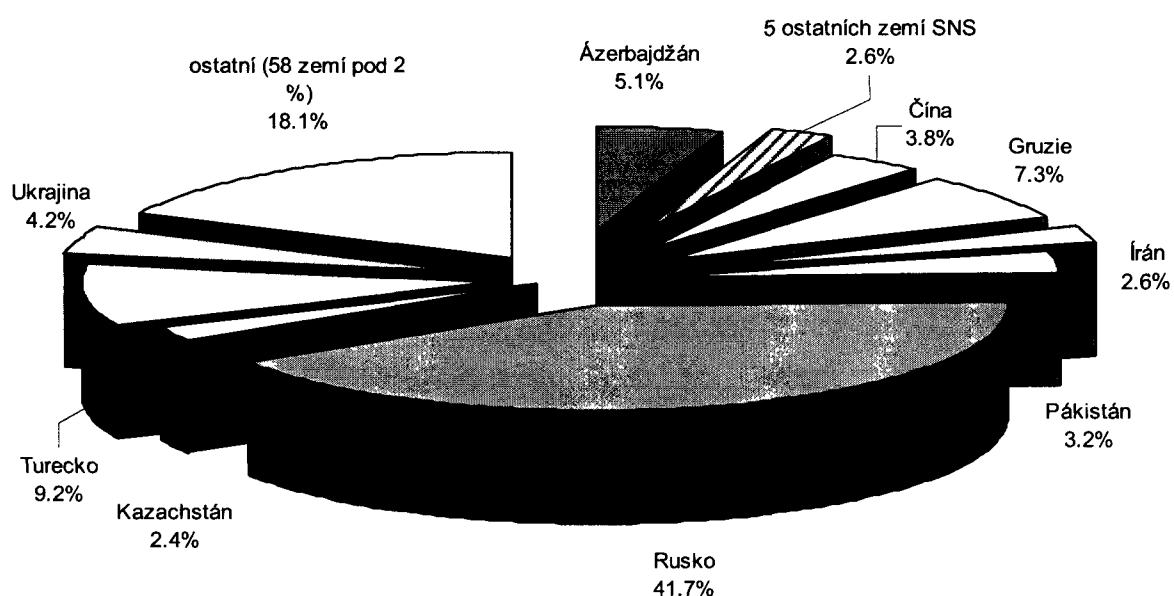
Srovnání pojistné angažovanosti (určené pro výpočet pojistné kapacity) a stavu pojistné kapacity k 31. 12. běžného roku (v mld. Kč):

Poznámka: hodnoty uvedené v zaoblených rámečcích nad levým sloupcem představují celkovou pojistnou angažovanost, v rámečcích dole je uvedeno procento využití pojistné kapacity.

Graf č. 7

Teritoriální struktura pojistné angažovanosti z pojištění se státní podporou k 31. 12. 2008:

V souladu s ustanovením § 4 vyhlášky MF č. 278/1998 Sb., v platném znění, je EGAP povinen udržovat pojistné fondy a rezervy v minimálně 9,5% výši pojistné angažovanosti snížené o pojistnou angažovanost krytou pasivním zajištěním, tj. o hodnotu krytou smlouvami o zajištění uzavřenými se zahraničními státními úvěrovými pojišťovnami. Pro případy zvláštního národohospodářského významu, na které je vyčleňován zvláštní limit, je pro jejich vyšší rizikovitost tento poměr nově stanoven vyhláškou na 35 %. Tato pojistná angažovanost byla k 31. 12. 2008 plně kryta stávajícími pojistnými fondy a rezervami a EGAP tudíž v roce 2008 nenárokoval dotaci ze státního rozpočtu na jejich doplnění.

I. Výsledky hospodaření společnosti v roce 2008

Za celý rok 2008 společnost zaznamenala účetní hospodářský výsledek ve výši 1 125 mil. Kč; jeho struktura je uvedena v následující tabulce a grafech.

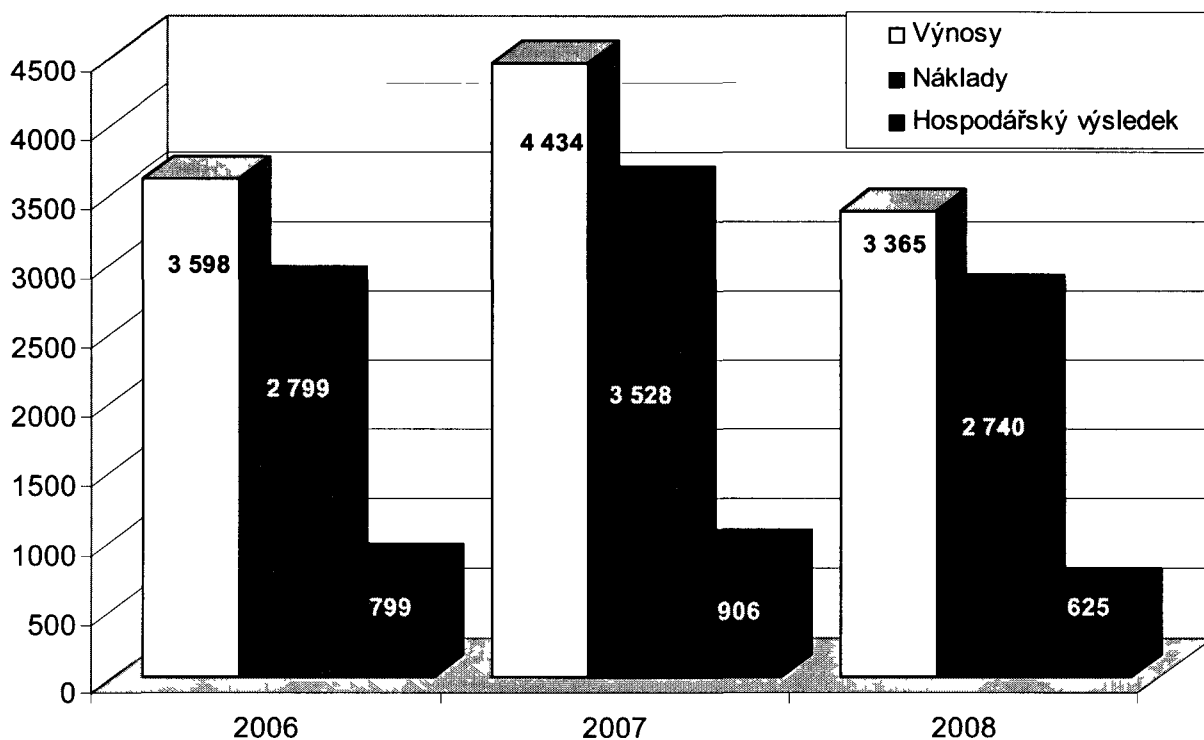
Tabulka č. 2

Vývoj nákladů a výnosů:

(v mil. Kč)	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008
Výnosy	3 598	4 434	3 365
Náklady	2 799	3 528	2 740
Hospodářský výsledek	+799	906	625

Graf č. 8

Vývoj celkových nákladů a výnosů (v mil. Kč):

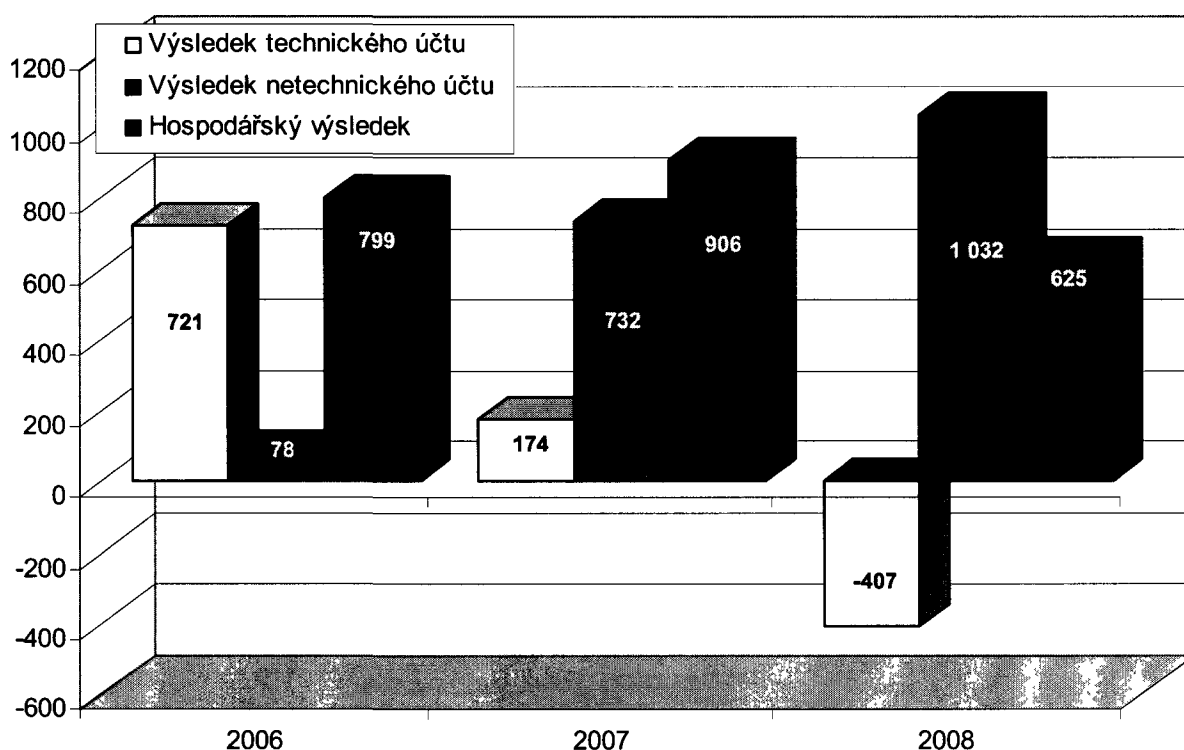
V souladu se směrnicí Rady ES č. 91/674/EHS ze dne 19. 12. 1991, k ročním účtům a konsolidovaným účtům pojišťovacích podniků, jsou nákladové a výnosové položky uspořádány do dvou hlavních skupin:

- a) tzv. technický účet
- b) tzv. netechnický účet

Obsahem **technického účtu** jsou veškeré náklady a výnosy související s pojišťovací a zajišťovací činností. Na **netechnický účet** se účtují ty náklady a výnosy, které souvisí s fungováním pojišťovny jako ekonomického subjektu a nemají přímý vztah k pojišťovací činnosti. Jak ilustruje následující graf, dosáhl EGAP v roce 2008 na technickém účtu ztrátu (-408 mil. Kč), která byla plně vyvážena ziskem netechnického účtu (+1 032 mil. Kč), sčítající se v celkový kladný hospodářský výsledek ve výši +625 mil. Kč.

Graf č. 9

Vývoj hospodářského výsledku v členění na technický a netechnický účet (v mil. Kč):

J. Využívání členství v mezinárodních organizacích

EGAP dlouhodobě využívá mezinárodní spolupráce s partnerskými pojišťovnami a účasti v mezinárodních organizacích k vylepšování podmínek pro české vývozce. V roce 2008 EGAP pokračoval v intenzivním zapojení do mezinárodní spolupráce jak na úrovni mnohostranné, tak i na úrovni bilaterální.

Při pojišťování vývozních úvěrů se státní podporou postupuje EGAP v plném souladu s doporučeními Rady OECD o vývozních úvěrech a životním prostřední a o úplatkářství v mezinárodních transakcích. V dubnu 2008 byly v OECD schváleny revidované principy a směrnice

k podpoře udržitelných zásad půjčování při poskytování oficiálních vývozních úvěrů v zemích s nízkými příjmy, které EGAP začíná uplatňovat v praxi.

Od 1. ledna 2008 je v platnosti revidované znění **Ujednání o oficiálně podporovaných vývozních úvěrech**, kde největší změnou bylo uvolnění pravidel pro podíl místních nákladů na podporovaném exportu. Další aspekt mnohostranné spolupráce se soustřeďuje do Evropské unie, kde se EGAP zúčastňuje pravidelných jednání **Pracovní skupiny Rady pro vývozní úvěry**, kde probíhá koordinace postupů a výměna zkušeností členských zemí EU pro jejich jednání v OECD.

Rok 2008 byl charakteristický též přípravou na české předsednictví EU v 1. pololetí 2009, kde generální ředitel EGAP byl ministerstvem průmyslu a obchodu pověřen funkcí předsedy Pracovní skupiny Rady pro vývozní úvěry (CWG C-29) a další zástupci EGAP převzali rozhodující podíl na odborné i organizační přípravě a zabezpečení průběhu českého předsednictví v této pracovní skupině. V průběhu celého roku 2008 probíhala jednání s Francií (která je předsednickou zemí před námi) a se Švédskem, které nás následuje, o společném programu třech předsednictví pro oficiální podporu vývozních úvěrů. Stejně důležitá byla spolupráce při zapracování principů podpory vývozu do celkových záměrů předsednictví České republiky v Evropské unii. V závěru roku 2008 proběhly ještě potřebné stáže některých pracovníků EGAP v sekretariátu EK a v generálním ředitelství pro obchod (DG Trade) k přípravě organizačního zabezpečení jednání skupiny v Bruselu.

Statutární orgány společnosti k 31. 12. 2008:

Dozorčí rada EGAP:

předseda: Ing. Ivan Fuksa – MF

místopředseda: Ing. Martin Tlapa, MBA – MPO

členové:

Doc. Ing. Václav Petříček, CSc. – MPO / Komora SNS

PhDr. Ivo Hlaváč – MZe

PhDr. Milan Sedláček – MZV

Ing. Martin Bartoš – zástupce zaměstnanců EGAP

Ing. Pavel Klaban – zástupce zaměstnanců EGAP

Ing. Jiřina Rovná – zástupkyně zaměstnanců EGAP

Představenstvo EGAP:

předseda: Ing. Pavol Parížek - generální ředitel EGAP

členové:

Ing. Václav Bok, náměstek GŘ, vedoucí úseku finančního a správního

JUDr. Ing. Jana Ammerlaan, náměstkyně GŘ, vedoucí úseku právního a mezinárodních vztahů

JUDr. Miroslav Somol, CSc., náměstek GŘ, vedoucí úseku pojištění se státní podporou

JUDr. Dalibor Vainer, náměstek GŘ, vedoucí úseku likvidace škod a vymáhání pohledávek

Statutární orgány společnosti k 31. 3. 2009:

Dozorčí rada EGAP:

předseda: Ing. Ivan Fuksa – MF

místopředseda: Ing. Martin Tlapa, MBA – MPO

členové:

PhDr. Ivo Hlaváč – MZe

Ing. Milan Šimáček – MF

PhDr. Milan Sedláček – MZV

Ing. Martin Bartoš – zástupce zaměstnanců EGAP

Ing. Pavel Klaban – zástupce zaměstnanců EGAP

Ing. Jiřina Rovná – zástupkyně zaměstnanců EGAP

Představenstvo EGAP:

předseda: Ing. Karel Pleva, MBA - generální ředitel EGAP

členové:

Ing. Václav Bok, náměstek GŘ, vedoucí úseku finančního a správního

JUDr. Miroslav Somol, CSc., náměstek GŘ, vedoucí úseku pojištění se státní podporou

JUDr. Dalibor Vainer, náměstek GŘ, vedoucí úseku likvidace škod a vymáhání pohledávek